Kraków świętuje 150. rocznicę urodzin Stanisława Wyspiańskiego

2019-01-17

15 stycznia, w ramach realizowanego od kilku lat przez Miasto Kraków projektu „Kraków Miasto Stanisława Wyspiańskiego”, świętowaliśmy 150. rocznicę urodzin wielkiego wizjonera, który życie i twórczość poświęcił rodzinnemu miastu. Z tej okazji w Krakowie przez cały dzień odbywały się wydarzenia nawiązujące do Stanisława Wyspiańskiego i jego twórczości. Wieczorem znane z prac artysty nasturcje rozświetliły TAURON Arenę Kraków, przez całą noc podświetlone też były witraże w Pawilonie Wyspiańskiego na pl. Wszystkich Świętych.

W **Szafirowej Pracowni Stanisława Wyspiańskiego** przy ul. Krowoderskiej – na co dzień niedostępnej dla zwiedzających – niemiecki artysta fotografik Roland Wirtz, współpracujący z Galerią Sztuki Współczesnej „Bunkier Sztuki”, przedstawiał projekt „Widok z okna pracowni artysty na kopiec Kościuszki”. Tytuł tej jednodniowej akcji nawiązuje do cyklu pejzaży, stworzonych przez malarza właśnie tutaj, pod koniec życia. Ramy czasowe wydarzenia wyznaczyły wschód i zachód słońca, a całość transmitowana była na stronach internetowych miasta i Galerii.

Wieczorem podświetlona została **TAURON Arena Kraków.** Na głównym ekranie ledowym pojawiły się kwiaty nasturcji, jeden z najbardziej znanych motywów Stanisława Wyspiańskiego, będących wyrazem fascynacji artysty naturą. Nasturcje Wyspiańskiego, za sprawą barwnych kolorów, ornamentów i bogatej formy przypominają tajemniczy ogród. Całą noc też były podświetlone witraże w **Pawilonie Wyspiańskiego** na pl. Wszystkich Świętych, wykonane według oryginalnych projektów artysty.

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa zorganizowało wieczór urodzinowy w Rydlówce. Spotkanie w oryginalnej scenerii „Wesela” uświetnił spektakl muzyczny „Legenda” w wykonaniu aktorki Izabeli Kubrak i kompozytora Dawida Suleja-Rudnickiego, prof. Dariusz Kosiński wygłosił wykład o roli ludowej muzyki w dramatach Wyspiańskiego. Na koniec wystąpiła kapela „Raraszek”, specjalizująca się w ludowej muzyce Krakowa i Małopolski.

Podczas zorganizowanego przez **Bibliotekę Kraków** wieczornego spotkania w Klubie Dziennikarzy Pod Gruszką, podziwiać można było bibliofilskie wydanie reprintu książki „Stanisław Wyspiański. Dzieła malarskie”, z tekstami Stanisława Przybyszewskiego i Tadeusza Żuka-Skarszewskiego. O dziejach unikatowego katalogu z 1925 roku (oryginał przechowywany jest w Bibliotece Jagiellońskiej) opowiedzieli rof. Zdzisław Pietrzyk – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej oraz Marta Romanowska – wieloletnia kierownik Muzeum Stanisława Wyspiańskiego. Filia nr 2 Biblioteki zaprosiła z kolei na spotkanie z Moniką Śliwińską, autorką książki „Wyspiański. Dopóki starczy życia”. Rozpoczęła się także akcja pisania pocztówek: 150 pocztówek na 150. rocznicę urodzin Stanisława Wyspiańskiego i otwarto wystawę prezentującą dorobek twórczy i artystyczny Stanisława Wyspiańskiego.

16 stycznia w **Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCAK**, Maria Anna Potocka wygłosiła wykład o ponadczasowej, profetycznej sztuce Stanisława Wyspiańskiego.

W ostatnich latach XIX wieku jednym z ulubionych miejsc spotkań krakowskich artystów była

kawiarnia Paon przy ul. Szpitalnej. Przedstawiający pawia szyld lokalu zaprojektował Stanisław Wyspiański. Spacerując po Krakowie, wciąż rozświetlonym świąteczno-noworocznymi dekoracjami, możemy więc zwrócić uwagę na nieprzypadkowo przewijający się w nich motyw pawich piór. Specjalnie z okazji 150. rocznicy urodzin Stanisława Wyspiańskiego **Rynek Główny** oraz **plac przed magistratem** ozdobione są sztandarami nawiązującymi do dzieł artysty. Do krakowskich szkół i przedszkoli trafiły kolorowanki inspirowane młodopolskimi grafikami – tak, aby również najmłodsi krakowianie mogli poznać twórczość Wyspiańskiego.

W **Muzeum Narodowym** otwarto wystawę „Wyspiański. Nieznany”. Jednym z najważniejszych eksponatów wystawy jest zakupiony w zeszłym roku autoportret Stanisława Wyspiańskiego z 1897 roku. To nowa odsłona poświęconej artyście monograficznej ekspozycji, trwającej od ponad roku w Gmachu Głównym MNK. Na ekspozycji zgromadzone zostały w większości dzieła i przedmioty z otoczenia Stanisława Wyspiańskiego, które publiczność będzie mogła oglądać po raz pierwszy. To przede wszystkim, poza wspomnianym pastelowym „Autoportretem artysty” (1897 r.), „Portret dra Jana Raczyńskiego” (1904 r.). Po raz pierwszy zobaczymy także liczący blisko 600 pozycji księgozbiór własny artysty, zakupiony przez MNK w 1910 roku od wdowy po Wyspiańskim, Teodory Teofili z domu Pytko. Prawie wszystkie tomy są podpisane i datowane. W wielu znajdują się ołówkowe szkice Wyspiańskiego, w innych – dedykacje współczesnych poetów i pisarzy, którzy podarowali mu swoje książki. Osobną grupę stanowi komplet pierwodruków dramatów Wyspiańskiego, od „Legendy” i „Warszawianki” (1898 r.), po opublikowane w roku śmierci artysty: „Skałkę”, „Powrót Odysa” i „Sędziów”. Nie zabrakło także mało dotąd znanych prac artystycznych, w tym rysunków z okresu młodzieńczego oraz pasteli z kolekcji m.in. Muzeum Narodowego w Poznaniu, Muzeum Lubelskiego, Muzeum Narodowego w Warszawie i ze zbiorów prywatnych kolekcjonerów. W południe na wystawie uroczyście pokrojono tort urodzinowy. Ekspozycji w Gmachu Głównym towarzyszyła dwudniowa konferencja „O miejsce książki w historii sztuki. Sztuka książki około 1900. W 150. rocznicę urodzin Stanisława Wyspiańskiego”, przygotowana przez Muzeum Narodowe w Krakowie i Zarząd Oddziału Krakowskiego Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

OTO FOTOKRONIKA MIASTA